

Cicero om Gracchus-brødrene

Marcus Tullius Cicero (106-43 f.Kr.) var romersk jurist og politiker. En lang række af Ciceros breve og taler er bevaret. Desuden skrev han flere filosofiske og statsteoretiske værker, hvori han gjorde rede for, hvorledes samfundet efter hans opfattelse skulle styres.

[I en tale holdt 56 f.Kr. sagde Cicero:] Tiberius Gracchus forelagde en jordlov. Den blev modtaget med begejstring af folket, for den åbnede tilsyneladende vejen til økonomisk sikring for de dårligst stillede. Men optimaterne modarbejdede den af al magt, både fordi de forstod, at det ville skabe indbyrdes fjendskab, og fordi de så, at staten ville miste sine bedste støtter og forkæmpere, når de rige blev fortrængt fra deres mangeårige besiddelser. Gaius Gracchus forelagde en lov om uddeling af korn. Den faldt i høj grad i folkets smag, for her var et tilbud om rigeligt underhold uden arbejde. Men de gode borgere bekæmpede den, både fordi de så, at den ville lokke det brede folk fra stræbsomhed over til lediggang, og fordi de var klar over, at den ville tømme statskassen. [...]

[I Ciceros værk "Om lovene" fra 52 f.Kr. fremføres det:] "Folketribunerne har for stor magt," siger du. Det vil ingen benægte. Men folkets egen magt er meget grusommere og meget voldsommere. Har det en leder, er den undertiden mindre voldsom, end hvis den ingen havde. En leder er nemlig klar over, at han handler på egen risiko, men folket farer spontant frem uden at gøre sig den risiko klar, det løber. "Ja, men sommetider ophidses folket," indvender du. Ja, og ofte bliver det pacificeret igen. Hvilket tribunkollegium kan være så desperat, at man ikke blandt ti personer kan finde én enkelt, der har bevaret sin sunde fornuft? Hvad selve Tiberius Gracchus angår, blev han styrtet, fordi han ikke blot intet hensyn tog til en kollega, der nedlagde veto, men endogså afsatte ham. Hvad andet var det nemlig, der bragte ham til fald, end at han fordrev en kollega fra hans embede, da han protesterede mod ham.

[I et værk "Brutus" om talekunsten fra 46 f.Kr. skriver Cicero:] Havde dog Tiberius Gracchus og Gaius Carbo¹ blot haft sind til at blive store og gode statsmænd, ligeså godt som de havde evner til at blive store og gode talere! I sandhed ingen havde da overgået de to i historiens dom. Men den ene døde for fædrelandets egen hånd,² på grund af sin oprørske virksomhed som tribun, hvortil han havde ladet sig vælge af forbitrelse mod den retskafne del af borgerskabet, fordi han var blevet ildelidt efter overenskomsten med numantinerne.³

35

Cicero (*Pro Sestio* 103; *Leg.* 3.23-24; *Brut.* 103). Overs. O. Foss o.a.: *En Cicero Antologi*. Kbh. (1945), F. Blatt o.a.: *Ciceros filosofiske skrifter*, bnd. 1 Kbh. (1969), T. Hastrup o.a.: *Ciceros retoriske skrifter*. Odense (2003). Lettere sprogligt revideret og annoteret af Jesper Rosenløv.

¹ Gaius Papirius Carbo var en romersk politiker, der støttede Tiberius Gracchus.

² Dvs. blev dræbt af sine landsmænd

³ Numantia var en by i det nordlige Spanien, der lå i krig med Rom. Felttoget mod Numantia i 136 f.Kr. slog fejl og endte med en ydmygelse af romerne. Denne fiasko bebrejdede senatet bl.a. Tiberius Gracchus, da han vendte hjem til Rom. Cicero hentyder til, at Tiberius Gracchus' politiske karriere led et knæk, efter felttoget mod Numantia var blevet en fiasko.